

Atspulgs

Ārijai Elksnei — 90
Žilam Vernam — 190
Jānim Endzelīnam — 145
Meteņi
Pasākumi skolā

Adrese: Gaiziņa iela 1, Rīga, LV-1050

Sekretāre: 67229210, 26405775

E-mail: rvakg@riga.lv

Nr. 6

2017./2018.

Latvijas Kultūras kanons

Jau 5 gadus mūsu skola piedalās Latvijas Kultūras kanons konkursā. Kulturoloģijas skolotāju Ināru Voītkāni intervēja 11.b klases skolniece Olga Skardoņicka

Kas ir Latvijas Kultūras kanons?

Latvijas Kultūras kanons ir izcilāko un ievērojamāko mākslas darbu un kultūras vērtību kopums. Kultūras kanonā iekļautas Latvijas kultūru raksturojošās vērtības dažādās mākslas jomās, ar kurām lepojamies un kurām vajadzētu veidot ikviena Latvijas iedzīvotāja kultūras pieredzes pamatu un piederības izjūtu Latvijai. Aptverot septiņas nozares, Kultūras kanonu veido 99 kultūras vērtības.

Kā jūs gatavojāties konkursam?

Tas notiek mācību priekšmeta kulturoloģijas olimpiādes vietā. Tradicionāli konkursā piedalās 3 skolēni un katru gadu konkursam ir konkrēts uzdevums. Piemēram, pirms trijiem gadiem mēs gatavojām kultūras tradīcijas ģimenē, kur pētījām un prezentējām mūsu latviešu valodas skolotājas Dainas Mosānes četrās paaudzēs uzturētu vērtību – rudzu maizes cepšana. Meiteņu komanda ieguva atzinību. Pagājušo gadu gatavojām Kultūras kanona vērtību spēli un komanda ieguva 5 vietu.

Vai šogad arī bija jāsatgavo kāds uzdevums?

Šogad komandai vajadzēja izpētīt Latvijas Kultūras kanonā iekļautās kultūras vērtības un artefaktus, jāizvēlas viena vērtība/artefakts, kuru Latvijas simtgadē vēlētos popularizēt kā Latvijas kultūras mantojuma īpašu vērtību. Mūsu skolas ēkas arhitekts ir Reinholds Šmēlings, to arī paņēmām par pētniecības objektu. Mūsu skolas komandu ar kulturoloģijas skolotāju Ināru Voītkāni 1.kārta parstāvēja Marijā Kočkina (12.C), Dāvis Šīraks (12.K), Gintars Beikmanis (12.K) un finālam pievienojās Emīls Jansons (12. K).

Marija prezentēja mūsu skolas ēku un īpaši pievērsās arhitektūras elementiem, kas arī patika žūrijas komisijai, kā arī piedāvāja papildināt Kanona vērtību ar kopsavilkuma tabulām, kurā tika sakārtotas arhitekta celtnes pēc stiliem, ar fotogrāfijām un adresēm. Piedāvājām ievietot arī Latvijas Kultūras kanonā filmu un grāmatu par Šmēlingu.

Gintaram bija uzdevums - izvest 4 maršrutus ar Šmēlinga celtnēm Rīgā. Konkursa laikā žūrija atzina, ka šos maršrutus var ievietot arī Facebook. Jaunietis to arī prezentēja konkursa laikā. Domāju, sanāca ļoti labi. Dāvis stāstīja par 3D arhitektūras iespējām. 1. kārtā mēs ieguvām 1. vietu un nokļuvām finālā.

Latvijas Kultūras kanonu konkursā 1. kārtā

Latvijas Kultūras kanons

Mūsdienu jaunieši vairāk spēlē datorspēles, nē-lasa, neparko neinteresējas. Kā var iedvesmot jauniešus?

Šie jaunieši paši ir radoši, vajag tikai pareizi viņus motivēt, lai jaunieši iemācītos izmantot savu potenciālu un nebaidītos uzdrošināties piedalīties konkursos. Viens no viņiem raksta ZPD kulturoloģijā. Piedāvāju tā ietvaros piedalīties Latvijas Kultūras kanona konkursā – izveidot 3D arhitektūras modeļus. Tas ieinteresēja Dāvi. Tā mums izdevās pārsteigt žūriju, ka Šmēlinga ēkas var digitalizēt

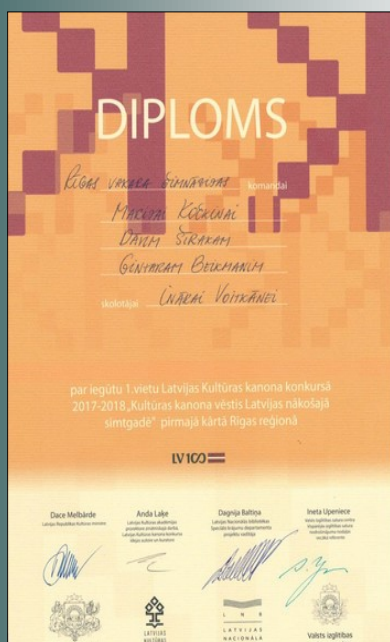

Kā jums veicās finālā?

12. janvārī mēs piedalījāmies radošajā seminārā, kur iepazīnāmies ar mediju komunikācijas pamatprincipiem. Bija uzdots mājas darbs – izveidot 3 mēmus par Latvijas Kultūras kanona vērtībām.

27.janvārī piedalījāmies finālā, kur skolēni strādāja ar kanona vērtību sarakstu, radot tekstu, kas būtu piemērots Latvijas Kultūras kanona mājaslapai un Facebook kontam. Skolēniem fakti par Kultūras kanona vērtībām bija jāatspoguļo interesantā un atraktīvā veidā, lai vērtības liktos interesantas ne tikai latviešu, bet arī ārzemju auditorijai. Mūsu komanda ieguva 1.pakāpes diplomu nominācijā “Par veiksmīgu vēsturiskā un mūsdienīga interpretāciju” un dažādas balvas, nozīmīgākā – biļete uz izrādi “Trīs mā-sas” Nacionālajā teātrī.

Pateicos visiem, kuri ir strādājuši pie šī projekta! Aicinām visus būt aktīvākiem, piedalīties konkursos, izmēģināt sevi dažādās jomās! Veiksmi!

Ārijai Elksnei — 90

Dzejniece, tulkotāja, ārste Ārija Elksne (dzimusi Grietiņa, precējusies Demidova, vēlāk Fišere) dzimusi 1928. gada 7. februārī Rīgā. Vēstulē Ilgonim Bērsonam (10.05.1975.) Ārija Elksne emocionāli norādīja, ka «visi biogrāfi mani nepareizi iztaisa par rīdzinieci», un literatūrkritiķim lūdza izlabot šo neprecizitāti, jo Krustpili uzskatīja par savu dzimto pilsētu, kurā pavadīts bērnības laiks un skolas gadi. Izņēmons ir laika posms no 1935. līdz 1939. gadam, kad Grietiņu ģimene dzīvoja Cēsīs. Dzejnieces māte algotu darbu nav strādājusi, bet tēvs -Jānis Grietiņš — bijis latviešu strēlnieks un dienējis Latvijas armijā kā pulka orķestra mūziķis.

Skolas gaitas Ā. Grietiņa sākusi 1935. gadā Cēsu 1. pamatskolā, mācības turpināja Krustpils pamatskolā, tad Jēkabpils ģimnāzijas humanitārajā klasē, kuru beidza ar sudraba medaļu 1947. gadā. Tā paša gada rudenī iestājās Rīgas Medicīnas institūtā, ko absolvēja 1953. gadā, taču alkas mācīties jauno ārsti mudināja turpināt studijas PMI bioloģijas katedras aspirantūrā un specializēties embrioloģijas nozarē. Skaisti tika iekopta māja Baltezerā. Dzejniece ļoti mīlēja puķes, vienmēr eleganti ģērbās. Dzejnieces labo gaumi akcentējuši gandrīz visi, kas dzejnieci pazinuši.

70. gadi Ā. Elksnei bija vislaimīgākie, papildīti ar popularitāti, vīra, bērnu un tautas mīlestību. Savā 50 gadu jubilejas svinību uzrunā viņa pateicas vīram par ģimenisko siltumu, taču attiecības sarežģījās, ģimenes pavards pēc piecpadsmit gadu kopdzīves izplēnēja, un drīz vien — 1984. gada 5. augustā — izdzisa M. Fišera dzīvības ugunī, bet tā paša gada agrā 29. septembra rītā traģiski aprāvās arī Ārijas Elksnes dzīve. Viņas skaistās un traģiskās dzīves kods bija mīlestība, taču dzejniecei tās bija atvēlēts ļoti maz. Traģisko vēsti pirmais paziņoja Latvijas radio.

“Es visu mūžu mīlējusi esmu”—viens no galvenajiem darbiem. Pirmoreiz publicēts 1988. gada. Dzejoļu krājumi: "Vārpu valoda", "Uz tavu veselību, zeme!", "Vasaras vidū", "Galotņu gaisma", "Trešā bezgalība", "Klusuma krastā", "Vēl vienai upei pāri", "Līdz saulei aizdomāt", "Metamorfozes", "Stari" un "Viršu karogs".

*Katrs pumpurs un sēkla
ir rūpīgi lolota vēstule,
Kuru caur ziemas sniegiem
vasara vasarai sūta,
Un, kad nāk rudens, lai samestu
lapas duļķainā ūdenī,
Pastā jau glabājas sūtījums,
adresēts nākamai vasarai.
Viss, ko mirstošā māsa
māsai gribēja pastāstīt,
Magones sēkliņā ierakstīts,
alkšņa pumpurā ietīts,
Labais, skaistais un gudrais
ir mūžīgs kā pati zeme,
Ledus zilajos seifos
asni kā banknotes glabājas...
Četrus mēnešus saule
aploksnes vaļā plēsīs,
Vasara lasīs un smiesies,
vasara lasīs un raudās,
Notērēs asnus līdz pēdējam
un atkal krās jaunus –
nākotnei,
Atkal zem mežrozēs sēdēs
un jaunas vēstules rakstīs.*

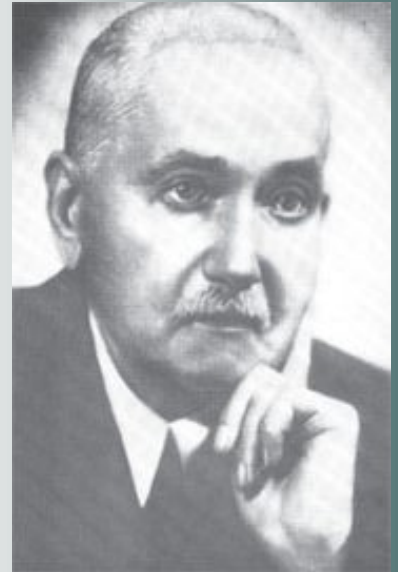
Jānim Endzelīnam — 145

- dzimis 1873. gada 22. februārī Kauguru pagasta Mičkēnā saimnieka ģimenē.
- beidzis universitātē klasiskās un slāvu filoloģijas nodaļu
- gandrīz viens pats ir veicis grūto latviešu valodas tīrīšanas, kuplināšanas un pētīšanas darbu
- savā valodnieka darbā pievērsis galveno uzmanību leksikas kuplināšanai, frazeoloģijas izkopšanai, fonētikas parādību pētīšanai, morfoloģijas jaūtājumu atrisināšanai un sintakses parādību noskaidrošanai
- latviešu valodnieks, latviešu valodas un pētnieks, salīdzināmās un vēsturiskās valodniecības speciālists.
- publicējis ap 350 darbu, to vidū 15 grāmatu

Daļa Endzelīna darbu apkopota „Darbu izlasē” 4 sējumos.

Otrā pasaules kara laikā Endzelīns Latvijas Valsts universitātē vadīja Latviešu valodas katedru. No 1946. gada bija Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Valodas un literatūras institūta Valodas daļas vadītājs.

No 1953. līdz 1961. gadam — Vārdnīcu sektora vadītājs. 1945. gadā tika izdots viņa „Ievads baltu filoloģijā”, 1948. gadā — „Baltu valodu skaņas un formas”, 1951. gadā — „Latviešu valodas gramatika”.

Apbalvojumi:

Triju Zvaigžņu ordenis, III šķira

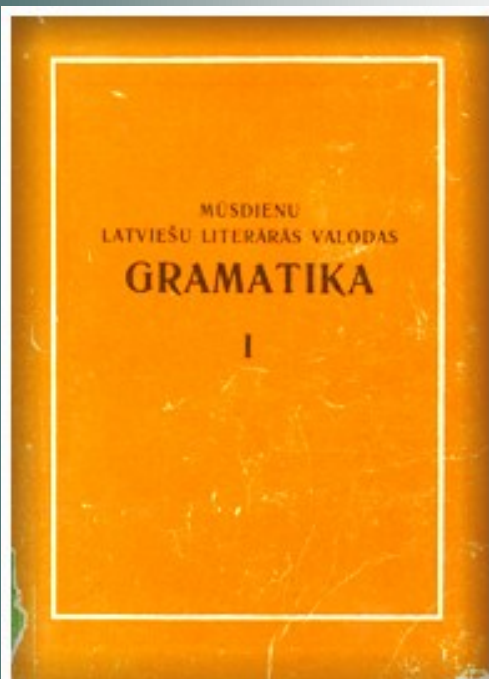
Čehoslovākijas „Baltas Lauvas” ordenis, III šķira

Lietuvas Ģedimīna ordenis, III šķira

Tēvzemes balva

Ļeņina ordenis

Latvijas PSR Valsts prēmija

Darbi:

Dzejas tulkojumi no grieķu un latīņu valodas

žurnālā „Austrums”

„Dažādas valodas kļūdas”

Slāvu un baltu etīdes

„Latviešu valodas gramatika”

„Latvijas PSR vietvārdi”

„Latviešu valodas mācība”

„Latviešu valodas izloksnes, teksti un apraksti”

Žilam Vernam — 190

Verns Žils—franču rakstnieks dzimis 1828.gada 8. februārī.

Viens no zinātniskās fantastikas literatūras aizsācējiem. Viņš ir uzrakstījis vairāk nekā simts romānu, kā arī lugas, īsos stāstus, vēsturiskus un ceļojumu aprakstus. Verna darbi tulkoti vairāk nekā 140 valodās, kas viņu padara par visvairāk tulkoto rakstnieku visā pasaulē.

Nozīmīgs notikums, kas pārvērtā Verna dzīvi, bija iespēja strādāt uz kuģa divpadsmit gadu vecumā. Vecāki jaunajam puisim lika apsolīt, ka viņš "ceļos tikai savā iztēlē" nevis dzīvē, ko savos darbos rakstnieks arī dara. Licejā rakstnieks studēja latīņu valodu, bet kad viņam palika 20 gadu, tēvs puisi nosūtīja uz Parīzi mācīties par juristu. Šī profesija Verniem bija mantota. Taču Žils sapņoja par rakstnieka karjeru. Viņš iepazinās ar Aleksandriem Dimā (ar jaunāko viņi kļuva par labiem draugiem, bet vecākais palīdzēja uzsākt rakstnieka karjeru) un aizrāvās ar teātri, sāka sacerēt komiskas vodeviļas. Verns iedvesmojās arī no Viktora Igo.

Paralēli Verns strādāja par žurnālistu, rakstot piezīmes par zinātniski-populārām tēmām. Tā sākās viņa radošā karjera. Pēc tam rakstnieks sāka veidot interesantu zinātnisku faktu kartotēku. Pēcāk no tās izveidojās romāns "Piecas nedēļas gaisa balonā", kuru 1863. gada janvārī nopublicēja tā laika slavenais izdevējs Pjērs-Žils Hetcels. Šī grāmata guva negaidītus panākumus.

Žila Verna darbi :

Astoņdesmit dienās ap zemeslodi

Ceļojums uz zemes centru

20 000 ljē pa jūras dzelmi

Kapteiņa Granta bērni

Kapteiņa Haterasa piedzīvojumi Ziemeļpolā

Mazais kapteinis

Melnā Indija

Meteora medības

Metēņi - seni latviešu pavasara sagaidīšanas svētki

Metēņi, atkarībā no kultūrvēsturiskā novada, tiek saukti dažādos vārdos – par Metēņiem, Vastlāviem, Lastvāgiem, Miesmešiem, Miezmežu dienu, Aizgavēni, Buduļu vakaru, Pīrāgu dienu, kā arī citādi. Jāmin arī fakts, ka senāk senlatviešu vārds “meti” apzīmēja laika griežus, tādēļ arī Metēņi, kas ir viens no laika griežu punktiem, ir nosaukti tieši tādā vārdā.

Metēņi, dažkārt saukti arī par Metēņdienu, ir vieni no **latviešu gadskārtām** jeb gadskārtu svētkiem. Metēņi ir nosacīts viduspunkts starp Ziemassvētkiem un Lieldienām jeb ziemas un pavasara saulgriežiem, kas iezīmē ziemas beigu tuvošanos un pavasara tuvošanos, līdz ar to Metēņus var dēvēt arī par pavasara gaidīšanas svētkiem. Metēņos, kā jau laika griežos, noslēdzās ziemas darbi, un sākās pavasara darbi. Jāpiemin, ka Metēņu svinēšanā ir saglabājušās senas vecā gada aizvadīšanas tradīcijas, jo senās indoeiropiešu tautas, tostarp senlatvieši, gadu miju svinēja mūsdienu februāra vidū, tāpēc Metēņus varētu dēvēt arī par senlatviešu Vecga-

Nereti Metēņus svin 7 nedēļas pirms Lieldienām, uzreiz pēc Metēņiem aizsākot katoļu lielo gavēni, kas ilgst līdz pat Lieldienām. Ja Metēņi tiek svinēti saskaņā ar Baznīcas nostādnēm, tad tie ik gadu iekrīt kādā februāra vai marta sākuma datumā. Vienu vārdu sakot, tie, kas Metēņus svin saskaņā ar senlatviešu Saules gada kalendāru, Metēņus svin 6. februārī, bet tie, kas svin svētku saskaņā ar kristiešu svētku kalendāru, Metēņus svin 7 dienas pirms Lieldienām. Saskaņā ar kristiešu tradīcijām, Metēņu vakars ir sestdienā, Metēņi ir svētdienā, bet Pelnu diena ir pirmdienā.

Metēņi tiek gaidīti ar prieku, jo ikviens gaida pavasari. Līdz ar Metēņiem beidzas garie un tumšie ziemas vakari, un cilvēku skatījums uz dzīvi kļūst gaišāks un priecīgāks, un ne velti, jo Metēņu laikā dienas arī ir kļuvušas garākas un saulainākas. Tradicionāli Metēņiem ir paredzēta tikai viena svinību diena, tomēr ar tiem saistītās izdarības sākas jau vienu dienu iepriekš – Metēņu vakarā. Šīs izdarības ir saistītas ar Metēņu gaidīšanu un gatavošanos tiem.

- *Metēņa vakarā veļ sniega kamolus, lai kāpostiem būtu lielas galviņas.*
- *Bērniem jādod ēst cūkas šņukuru - tad labi mācēs rakstīt..*
- *Kāds laiks Vastlāvī - tāds būs arī Lieldienās.*

Viena no izteiktākajām Metēņu gaidīšanas laika tradīcijām ir vizināšanās ar ragaviņām, kas norisinās pa dienu, kā arī Metēņu mielasts un budēļos iešanas, kas norisinās vakarā. Nākamā diena ir īstā Metēņu diena, kurā arīdzan turpinās mielošanās ar dažādiem tradicionālajiem ēdieniem, vizināšanās ar ragaviņām, kā arī ciemošanās.

KRIEVU VALODAS NEDĒĻA SKOLĀ

Mūsu skolā no 22. līdz 26. janvārim notika krievu valodas un literatūras nedēļa, veltīta ANO Ģenerālās asamblejas 2012. gada 17. decembrī pasludinātajai Starptautiskajai kultūru tuvināšanas dekādei (2013-2022). Nedēļas moto bija "No kultūras daudzveidības līdz starptautiskajam dialogam". Piecu dienu laikā notika gan krievu valodas, kā svešvalodas, olimpiāde, gan tulkotāju konkurss, gan izteiksmīgās runas konkurss.

Tulkotāju konkursā, kurš bija veltīts Zentas Mauriņas 120. gadadienai, visi 10.-12. klašu skolēni tulkoja autores "Desmit garīgās higiēnas baušļus" krievu valodā. Par labākiem tika atzīti Lanas Saldavas (11.a), Vladislava Tarkovska (11.r), Maksima Čaicina (11.r), Alinas Šipilo (11.r), Emīlijas Maksimovas (12.r), Jūlijas Koļesnikovas (12.r), Vladimira Skripačova (12.r) darbi. Pēc pedagogu atzinuma, šo skolēnu tulkojumos bija jūtama nopietna, radoša pieeja darbam, ieinteresētība – tieši tas, ko ieteica Z.Mauriņa – "rīkoties un iedrīkstēties".

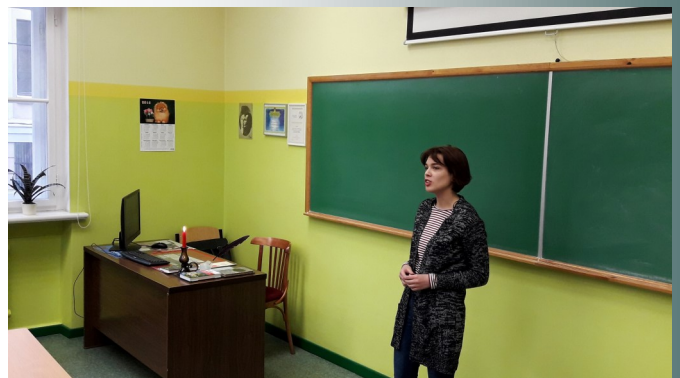
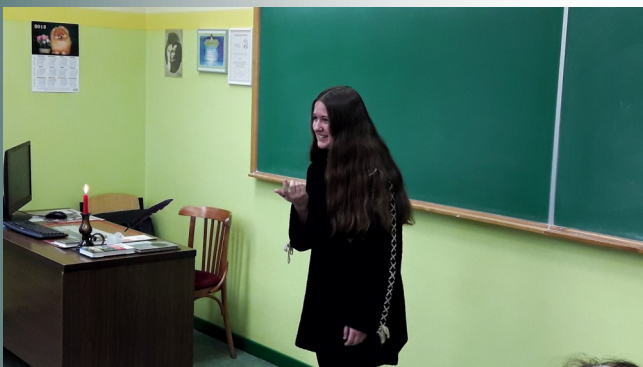
Starpkultūru dialogs turpinājās 11.r klasē krievu valodas stundā, kad jauniešu klasesbiedrs, Makhmado Ganievs dalījās ar savu dzīves pieredzi, stāstot gan par Austrumu, gan par Rietumu valstu kultūru, valodām, cilvēkiem, uzskatiem.

24. janvārī notika krievu valodas, kā svešvalodas, olimpiāde, kuras dalībnieki bija vidusskolēni. Pirmās vietas ieguvēja ir 11.c klases skolniece Sofija Anna Zadoroņnaja, kura arī pārstāvēs mūsu skolu novada Olimpiādē. Novēlēsim viņai veiksmi!

Izteiksmīgās lasīšanas konkursā uzvarētāja bija arī Sofija Anna Zadoroņnaja (11.c), kura lasīja S. Jeseņina poēmu "Melnais cilvēks". Jauniete visus klātesošos apbūra ar savu aktiermākslu. Otrās vietas ieguvējas — Emīlija Maksimova (12.r) - ļoti emocionāli stāstīja V.Majakovska poēmas „Mīlu” fragmentu un Anastasija Nepryakhina (12.r), kura stāstīja Brodskas dzejoli. Trešās vietas ieguvējs ir Aleksejs Saraps (12.a).

Varam secināt, ka mūsu jauniešu mīļākie dzejnieki ir Jeseņins, Brodskis un 19. gadsimta klasiķi — A.Puškins un M.Ļermontovs.

Paldies visiem skolotājiem un dalībniekiem par radošumu un ieguldīto darbu!

NOTIKUMI FEBRUĀRĪ

2. februārī

Sveču diena

4. februārī

Pasaules Pretvēža diena

5. februārī

Agatas diena

6. februārī

Meteņi (senlatviešu)

7. februāris

Ārijai Elksnei — 90

8. februāris

Žilam Vernam — 190

11. februārī

Meteņi (kristiešu)

13. februārī

Pasaules radio diena

14. februārī

Valentīna diena

Ēnu diena 2018

Pelnu diena

16. februārī

Lietuvas Republikas neatkarības diena

21. februārī

Starptautiskā dzimtās valodas diena

22. februāris

Jānim Endzelīnam — 145

24. februārī

Igaunijas Republikas neatkarības diena

Matīsa diena

